

EEN STILLE VERKILLING

“Ons selectie criterium is de prijs. Uw offerte was net niet de goedkoopste. Ze is dus niet als eerste gerangschikt.” Het zou een doordeweekse mededeling kunnen zijn uit het leven zoals het is. En zoals het altijd is geweest. De opdracht is niet voor u, beste freelancer, want u bent te duur. We kiezen daarom voor iemand anders. *Fair enough*.

De “jammer maar helaas”-mededeling komt uit de cultuursector. Ze is veel minder onschuldig dan ze lijkt. We horen het van hoe langer hoe meer vormgevers, illustratoren, fotografen, redacteurs, vertalers...: de prijs is vaak nog het enige dat ertoe doet bij het beoordelen van offertes en/of het toewijzen van opdrachten. Dat wordt ook zonder veel schroom zo meegedeeld. Of het wordt verzwegen en vergoelikt, maar intussen wel keihard toegepast. Kiezen op grond van kwaliteit (toch een bestaansreden van cultuurproducten?), van ervaring en een cv, van een bestaande vertrouwensrelatie... Het verdwijnt allemaal in het grote niets voor de verering van de Heilige Prijs. En die monotheïstische religie kun je rechtstreeks in verband brengen met een mantra: ‘t zijn de besparingen, meneer, mevrouw. Niets tegen in te brengen, discussie gesloten.

Die evolutie brengt een stille verkillung met zich mee. ‘Iets opbouwen’ wordt hierdoor wel erg moeilijk voor de honderden freelancers in de cultuur- en andere sectoren. Dat is nog meer uitgesproken het geval in domeinen waar zich Uber-achtige fenomenen voordoen. Ik denk aan fotografie, vormgeving, vertalingen... Iedereen kan dat toch? De massale doe-het-zelfindustrie met als kwalijk neveneffect de ontkenning van professionalisme en van de zin van de bijbehorende opleidingen.

De dynamiek die concurrentie en verjonging uiteraard kunnen brengen in de cultuursector, wordt een wel erg eenzijdige bedoening als alleen de prijs nog van tel is. ‘Dynamiek’ verwordt dan al te vaak tot een neerwaartse spiraal richting onleefbare bodem- en kelderprijzen, en tot hobbyïsme. De kille wet van de neoliberale jungle. Je zou van organisaties die actief zijn in de ‘warme’ cultuursector, met zijn toenemend aantal kleine zelfstandigen, wat meer nuance verwachten dan het botte “ons selectie criterium is de prijs”. Dat dreigt een goedkope prijs te worden die duur zal worden betaald. Bijvoorbeeld in de vorm van een leger creatief uitgeputte en geburn-oute creatieve ondernemertjes. En van een tweede leger: dat met talentvolle mensen die afhaken.

Patrick De Rynck, voorzitter Vlaamse Auteursvereniging (VAV)